

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

**Збірник
матеріалів III-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

**14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса**

У Збірнику опубліковано матеріали III-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агєєва І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопапов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

детальних інструкцій або методичних вказівок, а також поглибленої консультації по виконанню роботи. Іноді виконання практичних робіт дистанційно неможливо, а лабораторних робіт неможливо зовсім.

Сильно ускладнюється процес оцінки отриманих знань шляхом опитування, тестування, розв'язання задач і так далі. Це пов'язано з тим, що викладач не може проконтролювати самотійність відповідей, опитування на відстані дає студентам можливість користуватися підказками і шпаргалками, що не допускається в освіті.

Найважливішим недоліком, який ставить під серйозний сумнів впровадження дистанційного навчання повсюдно і на постійній основі є те, що воно повністю виключає особистий контакт, особисте спілкування, втрачається енергетика і емоційність спілкування, руйнується соціальне середовище. Особистий контакт, психоемоційне спілкування для людини є найважливішим чинником як в житті, так і в навчанні, тому що в навчальних закладах крім навчання, передачі знань відбувається і навчання комунікабельності, становлення особистості, набуття навичок працювати в колективі. Дистанційне навчання такого досвіду і таких навичок не дає. Відбувається деформація особистості, що може негативно позначитися на всьому подальшому житті і роботі молодого фахівця.

Таким чином, провівши протягом року великий обсяг занять в форматі дистанційного навчання можна сказати, що використовувати його можна, але тільки в деяких особливих, екстрених ситуаціях, коли зовсім немає іншого способу і можливості навчання студентів.

Література

1. Корбут О.Г.. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи". Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» Науково-практична конференція "Новітні освітні технології"

<http://confesp.fl.kpi.ua/ru>

2. Полат, Е.С. Дистанционное обучение [Текст] / Е.С. Полат, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; под ред. Е.С. Полат – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Владос, 2005. – 192 с

<https://buklib.net/books/24184/>

УДК 331.45

НАБУТТЯ ЗНАНЬ І НАВИЧОК З БЖД, ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ - ВИБІРКОВІСТЬ ЧИ ЖИТТЄВА НЕОБХІДНІСТЬ?

**В.М. Лисюк, О.О. Фесенко, С.М. Неменуша,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Вступ. Протягом останніх років становище у сфері охорони праці в Україні залишається напруженим. Згідно статистичних даних Фонду соціаль-

ного страхування України за 9 місяців 2020 року зареєстровано 16 286 повідомлень про нещасні випадки/гострі професійні захворювання (отруєння), що у 3,7 раза більше ніж за аналогічний період 2019 р. Кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком збільшилась на 4,4 %. Найбільший ріст (у 2,2 раза) кількості страхових нещасних випадків із смертельним наслідком спостерігався у Одеській області. Серед причин нещасних випадків переважають організаційні - 56,7 %. Через психофізіологічні причини сталося 19,2 % нещасних випадків, технічні причини - 8,1 % [1]. Найпоширенішими організаційними причинами є: невиконання вимог інструкцій з охорони праці; порушення вимог безпеки під час експлуатації транспорту, обладнання, устаткування, машин, механізмів, тощо; невиконання посадових обов'язків; порушення трудової дисципліни. Найпоширенішою психофізіологічною причиною стала особиста необережність потерпілого.

Постановка проблеми. Виходячи з реалій сьогодення стосовно стану охорони праці та цивільної безпеки в Україні, головною причиною нещасних випадків, аварій на робочих місцях залишається людський фактор. Саме тому система професійної підготовки майбутніх фахівців щодо питань безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту є важливою та потребує удосконалення. Процеси реформування вищої освіти, що відбуваються останнім часом, кардинально змінюють підходи до викладання дисциплін «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Охорона праці та цивільний захист в галузі» й мають, на жаль, не тільки позитивні моменти, але в деяких випадках створюють загрозу руйнування системи безперервного навчання з БЖД, охорони праці та цивільного захисту.

Виклад основного матеріалу. Для формування справжньої культури безпеки людини основи її необхідно закладати ще в дитинстві за участю батьків та дошкільних установ. Далі у процесі навчання в загальноосвітній школі учні опановують норми різних галузей права, що охороняють безпеку людини та її здоров'я; способи виживання, а також надання допомоги іншим особам у надзвичайних ситуаціях, тощо. Завданням училищ, коледжів є формування у випускника розуміння необхідності безпеки праці, безпечного поведіння в соціумі, розвиток здібностей при прийнятті грамотних з погляду безпеки рішень фахівцями середньої ланки під час керування виробничим процесом.

Перед вищим навчальним закладом стоїть задача забезпечити набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризиків виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання; формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Майбутній фахівець повинен вміти впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням вимог законодавчих і нормативно-правових документів, досягнень науково-технічного прогресу та міжнарод-

ного досвіду, а також приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту. Освіта в аспірантурі теж потребує дотримання всіх необхідних вимог з охорони праці під час науково-дослідницької діяльності.

Під час навчання у вишах студенти проходять виробничу практику. Прибувши на об'єкт проходження практики, студент повинен розуміти, що виконання вимог нормативно-правових актів з охорони праці є основною умовою роботи на будь-якому підприємстві(установі). Студент знайомиться з технологією виробничого процесу, з організацією робочого місця, з правилами безпеки при користуванні інструментами, з правилами застосування засобів захисту, з порядком дій у випадку аварійних ситуацій.

Впродовж навчального процесу в аудиторіях, лабораторіях, майстернях навчального закладу, під час проходження практики студенти обов'язково проходять інструктажі з БЖД та охорони праці. Що є важливою складовою навчання питанням безпеки праці.

Таким чином, складається цілісна система безперервного навчання з БЖД, охорони праці та цивільного захисту. Яка цілком логічно переходить в продовження навчання, вдосконалення та використання на практиці знань з охорони праці під час трудової діяльності випускника вишу на конкретному робочому місці. Молодий фахівець не залежно від того, яку саме отримав спеціальність, повинен чітко розуміти, що несе відповідальність за порушення вимог з охорони праці, а якщо отримає посаду керівника, то стане юридично відповідальним не тільки за свою особисту безпеку, а й за безпечні, здорові умови праці підлеглих. Такому керівникові за законодавством прийдеться створювати або входити до складу системи управління охороною праці на підприємстві(установі, організації), проходити періодичне навчання з охорони праці, вміти розробляти інструкції з охорони праці, організовувати проведення розслідування нещасних випадків/ профзахворювань, а також бути готовим до перевірок об'єкту з боку відповідних державних наглядових органів. Кожний випускник вишу також повинен знати характеристику основних вражаючих факторів при аваріях, катастрофах, стихійних лихах, пожежах, тощо, а також засоби і заходи захисту людей від них. На сьогодні в умовах існування в Україні зони воєнних дій, в умовах боротьби всього світу з бактеріологічною небезпекою COVID-19 питання цивільного захисту неможливо недооцінювати.

З прийняттям Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) вищим навчальним закладам було надано повну автономію у встановленні обсягів та структури підготовки з навчальних дисциплін «Безпека життєдіяльності» «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» та «Цивільний захист» відповідно до характеру майбутньої професійної діяльності студентів [2]. В рамках оптимізації дисципліни було об'єднано з утворенням двох інтегрованих дисциплін «БЖД та основи охорони праці» (для бакалаврів) й «Охорона праці та цивільний захист в галузі»(для магістрів) з суттєвим скороченням аудиторних годин. Щоб не втратити якості підготовки студентів з важливих питань безпеки життя та трудової діяльності викладачі використовують різні

методики та методи із застосуванням комп'ютерних технологій, які допомагають студенту під час самостійного опрацювання матеріалу, а також дають можливість як викладачеві, так й студенту, працювати творчо.

Занепокоєння викликає тенденція скасування викладання дисципліни «Охорона праці та цивільний захист в галузі» для деяких спеціальностей економічного спрямування, а також переведення дисципліни «БЖД та основи охорони праці» із обов'язкової у вибіркову. В першому випадку готовий спеціаліст недоотримає необхідних в його подальшій роботі на будь-якій посаді компетенцій, знань і навичок, тому що дисципліна «Охорона праці та цивільний захист в галузі» не є повторенням, а є логічним продовженням дисципліни «БЖД та основи охорони праці». В другому випадку, якщо отримання життєво необхідних знань щодо особистої та колективної безпеки стане за вибором, то навіть важко передбачити, до яких небезпечних наслідків для майбутнього фахівця це може призвести.

Висновки. Безпека життєдіяльності, охорона праці та цивільний захист як система забезпечення та збереження життя, здоров'я й працездатності людини є найважливішою складовою професійної освіти і державної політики в галузі охорони праці та цивільної безпеки. Тому з метою підготовки фахівця високого рівня, який буде турбуватися за рівень безпеки та комфорту на робочих місцях, здоров'я своє та інших працівників й, головне, знати, як цього досягти, необхідно зберегти існуючий до недавнього часу системний підхід вивчення обох інтегрованих дисциплін в повному обсязі на обов'язковій основі для всіх без винятку спеціальностей.

Література

1. Фонд Соціального страхування URL: <http://www.fssu.gov.ua/>
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

УДК 378:37.013.3

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ

О.В. Тарасова,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Основою соціально-економічного та суспільного стратегічного розвитку держави у світі визнано вищу освіту. Система вищої освіти, що відповідає сучасним вимогам щодо підготовки фахівців, вважається одним з фундаментальних чинників збільшення соціального капіталу, джерелом інновацій, запорукою сталого економічного зростання і підвищення добробуту населення країни. При цьому, ринок праці, для якого вищі навчальні заклади готують фахівців, висуває все більш жорсткі умови до компетентності й характеристик кандидатів на вакантні посади в усіх сферах діяльності.

159	ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСВІТИ В УКРАЇНІ Т.В. Константинова, В.А. Шалений, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	355
160	ЦИФРОВІЗАЦІЯ В ОСВІТІ С.Ю. Вігуржинська, В.І. Колесник, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	357
161	ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ТЕХНІЧНИХ НАУК Н.В. Жихарєва, В.О. Когут, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	360
162	ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ Л.Г. Віннікова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	361
163	РАДИКАЛЬНІ ЗМІНИ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ВИМОГИ ЧАСУ І.І. Савенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	362
164	ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС Ю.В. Дьяченко, І.М. Агєєва, І.О. Седікова, Є.М. Коренман, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	364
165	ВИКЛИКИ ДЛЯ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ІМОВІРНІ ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВИТКУ Ю.О. Левтринська, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	367
166	ФОРТИФІКАЦІЯ - ЯК НАУКОВА ОСНОВА РОЗРОБКИ Й УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ Л.М. Тележенко, І.М. Калугіна, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	370
167	ПРОБЛЕМА УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ Г.А. Черняк, Є.Р. Петракова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	372
168	МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ЗВО ЯК ЗАСІБ СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В.В. Немченко, Г.В. Немченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	375
169	СУЧАСНЕ ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ А.Д. Салавеліс, І.М. Калугіна, С.Л. Колесніченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	377
170	НАБУТТЯ ЗНАНЬ І НАВИЧОК З БЖД, ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ - ВИБІРКОВІСТЬ ЧИ ЖИТТЄВА НЕОБХІДНІСТЬ? В.М. Лисюк, О.О. Фесенко, С.М. Неменуца, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	379
171	КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ О.В. Тарасова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	382
	СЕКЦІЯ 4	385
172	УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ Б.В. Єгоров, І.В. Солоницька, Ф.А. Трішин, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	385

ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У III-й ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
15. Харківський національний університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Сєверодонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ